

- Зөвлөмж 197.7 сая төгрөг. Үүнд: Аймгийн БТСГ нь бараа материалын дансны 14.0 сая төгрөгийн ажил гүйлгээг зөв ангилан бүртгэж тайлагнаагүй, Шивээговь сумын ЗДТГ нь урсгал засварын ажлын 183.7 сая төгрөгийг бараа материалаар бүртгэж тайлагнасан.

Нөөцийн барааны эхний үлдэгдэл 66.5 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 88.8 сая төгрөг болж, 22.3 сая төгрөгөөр өссөн байна. Энэ нь аймгийн ОНХС-гаас өвс тэжээлийн нөөцийг бүрдүүлсэнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт № 7 Нөөцийн бараа үлдэгдэл

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тэжээлийн нөөц	37.9	48.9	11.0
Бусад нөөц	28.6	39.9	11.3
Дүн	66.5	88.8	22.3
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			
Төсөвт байгууллага	66.5	88.8	22.3
Дүн	66.5	88.8	22.3

Эх сурвалж: Аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Төсөвт байгууллагын нөөцийн барааны үлдэгдлийг байгууллагаар нь харуулбал:

- Баянтал сумын ЗДТГ-ын өвс тэжээл 13.7 сая,
- Сүмбэр сумын ЗДТГ-ын өвс тэжээл 35.1 сая,
- Шивээговь сумын ЗДТГ-ын өвс тэжээл 7.0 сая
- Шивээговь сумын Эрүүл мэндийн төвийн нэг удаагийн эмнэлгийн хэрэгсэл 24.0 сая,
- Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн ном 9.0 сая төгрөг тус тус байна.

7.5.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 43,463.6 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 49,388.9 сая төгрөг болж, 5,925.3 сая төгрөгөөр өссөн байна. Энэ нь улсын төсвийн болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт, аймаг сумдын ОНХС-гаас хөрөнгө хүлээн авсантай холбоотой байна.

Хүснэгт № 8 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

/сая төгрөг

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга, байгууламж, орон сууц	21,682.5	24,516.7	2,834.2
Авто-тээврийн хэрэгсэл	1,461.6	1,606.4	144.8
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	4,249.5	4,543.3	293.8
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	944.0	878.5	-65.5
Зам, гүүрийн байгууламж	2,618.6	5,568.1	2,949.5
Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	86.5	87.4	0.9
Бусад үндсэн хөрөнгө	5,550.0	5,178.0	-372.0
Дуусаагүй барилга, байгууламж	40.7	15.0	-25.7
Биет бус хөрөнгө	6,634.3	6,790.5	156.2

Ном	195.9	204.9	9.0
Дүн	43,463.6	49,388.9	5,925.3
Үүнээс, байгууллагын төрлөөр			
Төсөвт байгууллага	28,433.5	27,882.4	-551.1
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	15,030.1	21,506.6	6,476.5
Дүн	43,463.6	49,388.9	5,925.3

Эх сурвалж: Аймгийн ТЭЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант хугацаанд нийт 11,790.6 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө нэмэгдсэн ба үүнээс худалдан авсан 354.1 сая, хандив тусламжаар болон үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 133.0 сая, шилжүүлж авсан 5,020.8 сая, ОНӨҮГ-ын хөрөнгийн орлого 5,809.0 сая, дахин үнэлгээгээр 473.7 сая төгрөг тус тус нэмэгдсэн байна.

Тайлант хугацаанд нийт 4,027.2 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө хасагдсан ба үүнээс худалдсан 6.0 сая, шилжүүлсэн 1,014.7 сая, акталсан 1,791.2 сая, дахин үнэлгээний хорогдол 536.3 сая, ОНӨҮГ-ын хөрөнгийн зарлага 679.0 сая төгрөгөөр тус тус хасагдсан байна.

Дуусаагүй барилга дансанд бүртгэлтэй 15.0 сая төгрөг нь “Илчлэг-Шивээ” ОНӨААТҮГ-ын барилгын өргөтгөлийн зураг байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Үндсэн хөрөнгийн данстай холбоотой нийт 1,147.9 сая төгрөгийн материаллаг алдаа, зөрчил илэрснээс нийт 718.7 сая төгрөгийн зөрчлийг залруулж, 429.2 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгах, албан шаардлага өглөө. Үүнд:

Залруулсан алдаа 718.7 сая төгрөг бөгөөд үндсэн хөрөнгийг ангилал зөрүүтэй бүртгэсэн 246.6 сая төгрөг /Сум дундын ойн анги ОНӨҮГ 18.1 сая, Сүмбэр сумын ТТЗ-91.7 сая, ЗДТГ-110.8 сая, Баянтал сумын 4 дүгээр сургууль 26.0 сая/, Сүмбэр сумын 5 дугаар цэцэрлэг нь 472.1 сая төгрөгийн хөрөнгийн дахин үнэлгээний дансны бичилтийг зөрүүтэй бүртгэсэн/

Албан шаардлага 429.2 сая төгрөг /“Талын илч” ОНӨААТҮГ нь ашиглалтын хугацаа дууссан 204.2 сая төгрөгийн хөрөнгийг дахин үнэлээгүй, Шивээговь сумын ОНХС-гийн хөрөнгөөр худалдан авсан 64.7 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгаагүй, Сүмбэр сумын 5 дугаар сургууль нь 140.4 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг нэр, төрөл, тоо хэмжээгээр бүртгээгүй бөөн дүнгээр бүртгэсэн, Шивээговь сумын ИТХ нь 19.9 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг ангилал зөрүүтэй бүртгэсэн/

7.5.8 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 6,318.0 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 14,438.7 сая төгрөг болж, 8,120.7 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Энэ нь улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн ажлын үлдэгдэл санхүүжилтийг барьцаа хөрөнгийн дансанд өглөгөөр тусгасан, нягтлан бодох бүртгэлээр тавих хяналтыг хэрэгжүүлээгүйгээс тооцооллын алдаа гаргасан зэргээс өглөг нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт № 9 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -
Богино хугацаат өр төлбөр дүн	1,412.7	2,395.7	983.0
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	1.9	22.5	20.6
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	9.7	19.2	9.4
Байгууллагад төлөх өглөг	1,380.9	2,221.1	840.2
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	2.0	2.2	0.1
Татвар, НДШ-ийн өглөг	18.0	130.7	112.7
Урт хугацаат өр төлбөр дүн	4,905.3	12,043.0	7,137.7
Хойшлогдсон өр төлбөр /ТӨҮГ/	4,905.3	12,043.0	7,137.7
Нийт дүн	6,318.0	14,438.7	8,120.7
Үүнээс, байгууллагын төрлөөр			
Төсөвт байгууллага	73.3	80.4	7.1
Төсөл, сан	595.1	1,880.9	1,285.8
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	5,649.6	12,477.3	6,827.7
ДҮН	6,318.0	14,438.7	8,120.7

Эх сурвалж: Аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Хүснэгтээс харахад: Богино хугацаат өр төлбөр нийт 983.0 сая төгрөгөөр буюу 70%-иар, урт хугацаат өглөг 7,137.7 сая төгрөгөөр буюу 145%-иар тус тус өссөн байна.

Хүснэгт № 10 Богино хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдлийг аймаг, сум тус бүрээр харуулбал:

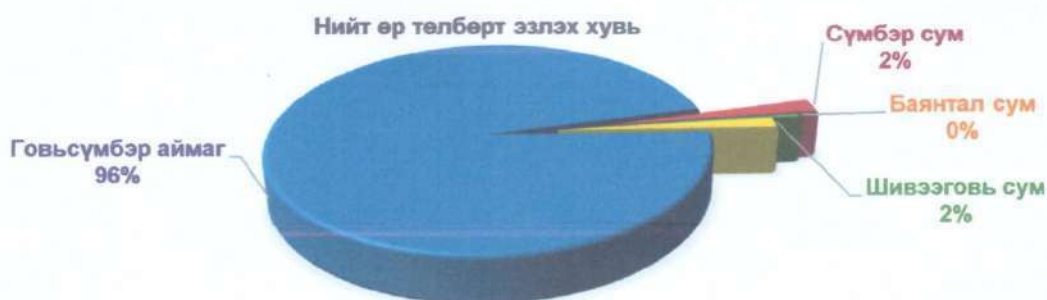
/сая төгрөг /

Д/д	Сумдын нэр	Нийт өр төлбөр		Зөрүү	Нийт дүнд эзлэх хувь
		Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл		
1	Сүмбэр сум	139.9	44.6	-95.3	1.9
2	Баянтал сум	13.7	10.0	-3.7	0.4
3	Шивээговь сум	14.1	35.7	21.6	1.5
4	Говьсүмбэр аймаг	1,245.0	2,305.4	1,060.4	96.2
	Дүн	1,412.7	2,395.7	983.0	100

Хүснэгтээс харахад: Тайлант оны өглөгийн үлдэгдэл өмнөх оноос нийт 983.0 сая төгрөгөөр өссөн бөгөөд аймаг 1,060.4 сая, Шивээговь сум 21.6 сая төгрөгөөр тус тус өсөж, Сүмбэр сумын өглөг 95.3 сая, Баянтал сум 3.7 сая төгрөгөөр тус тус буурсан байна.

Аймгийн хөрөнгө оруулалтын барьцаа дансанд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн ажлын үлдэгдэл санхүүжилтийг төвлөрүүлсэн, Шивээговь ЭМТ санхүүжилт дутуу авснаас ажилчдын цалин, НДШ-ийн өглөг үүсгэсэн зэрэг нь нөлөөлжээ.

ТЕЗ-ийн нийт өр төлбөрт эзэлж байгаа хувь хэмжээг аймаг, сумдаар нь диаграммаар харуулбал:

Диаграммаас харахад: Нийт өр төлбөрийн 1.9%-ийг Сүмбэр сум, 0.4 %-ийг Баянтал сум, 1.5%-ийг Шивээговь сум, 96.2%-ийг аймгийн төвийн байгууллагууд эзэлж байна.

Хүснэгт № 11 Богино хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэл байгууллагын төрлөөр:

/сая төгрөг/

№	Байгууллагуудын төрөл	Эцсийн үлдэгдэл	Нийт дүнд эзлэх хувь
1	Орон нутгийн төсөвт байгууллага	18.3	1
2	Аймаг, сумдын хөрөнгө оруулалтын барьцаа	1,865.9	78
3	Тусгай сангийн өглөг	32.2	1
4	Тусгай шилжүүлгийн байгууллагууд	37.2	2
5	Аймаг, сумдын ОНХС	1.2	0
6	ОНӨААТҮГ	440.9	18
Дүн		2,395.7	100

Хүснэгтээс харахад: Нийт богино хугацаат өр төлбөрийн 18.0%-ийг орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газрууд, 78.0%-ийг аймаг, сумдын хөрөнгө оруулалтын барьцааны өглөг, 1.0%-ийг орон нутгийн төсөвт байгууллагууд, 1.0%-ийг тусгай сангийн өглөг, 2.0%-ийг тусгай шилжүүлгийн байгууллагууд тус тус эзэлж байна.

Өглөгийн үлдэгдлийг байгууллага тус бүрээр болон төрлөөр нь ангилбал дараах байдалтай байна. Үүнд:

- Орон нутгийн төсөвт байгууллагын өглөгийн үлдэгдэл нийт 18.3 сая төгрөг /Аймгийн ИТХ-ын 0.2 сая, АЗДТГ-ын 15.2 сая, Боржигин чуулгын 0.5 сая, Баянтал сумын ЗДТГ-1.3 сая, Сүмбэр сумын ЗДТГ-ын 0.4 сая, Шивээговь сумын ЗДТГ-ын 0.7 сая/
- Аймаг, сумдын барьцаа дансны хөрөнгө оруулалтын барьцааны өглөг нь 1,865.9 сая төгрөг /аймагт 1,816.4 сая, Шивээговь сумын 7.9 сая, Сүмбэр сумын 41.6 сая /
- Тусгай сангийн өглөг нь аймгийн Автозамын сангийн хөрөнгө оруулалтын ажлын өглөг 32.2 сая төгрөг.
- Тусгай шилжүүлгийн байгууллагын өглөгийн үлдэгдэл нийт 37.2 сая төгрөг бөгөөд Сүмбэр сумын 1 дүгээр сургуулийн 1.1 сая, 5 дугаар сургуулийн 1.5 сая, Шивээговь сумын ЭМТ-ийн 27.0 сая, Баянтал сумын 4 дүгээр цэцэрлэгийн 3.8 сая, ЭМТ-ийн 3.8 сая төгрөг.
- Аймаг, сумдын ОНХС-гийн өглөгийн үлдэгдэл нь Баянтал сумын ОНХС-гийн 1.2 сая төгрөг.

- ОНӨААТҮГ-ын өглөгийн үлдэгдэл нийт 440.9 сая төгрөг бөгөөд аймгийн “Цөм сүргийн үржлийн төв” ОНӨҮГ-ын 6.6 сая, “Ус-Ду” ОНӨААТҮГ-ын 216.1 сая, “Тохижилт-сүмбэр” ОНӨААТҮГ-ын 0.2 сая, “Илчлэг-Шивээ” ОНӨААТҮГ-ын 211.8 сая, “Талын-Илч” ОНӨААТҮГ-ын 6.2 сая төгрөг байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Өглөгийн данстай холбоотой материаллаг зөрчил илрээгүй

7.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцооны дансны эхний үлдэгдэл 46,622.7 сая, эцсийн үлдэгдэл 49,732.4 сая төгрөг болж 3,109.7 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 12 Засгийн газрын хувь оролцоо

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+, бууралт -/
Засгийн газрын оруулсан капитал /ЗГТС/ ОНТС	25,124.2	25,119.6	-4.6
Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/	1,224.0	1,224.0	0.0
Хуримтлагдсан үр дүн	7,882.9	10,955.1	3,072.2
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	12,391.6	12,433.7	42.1
Дүн	46,622.7	49,732.4	3,109.7

Эх сурвалж: Аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Хүснэгтэд харуулснаар дансдын үзүүлэлтээрх өөрчлөлтийн тайлбар дараах байдалтай байна. Үүнд:

1. Засгийн газрын оруулсан капитал дансны өөрчлөлт 4.6 сая төгрөг нь аймгийн Нийтийн номын сан 2.5 сая, “Ус-Ду” ОНӨААТҮГ-2.0 сая төгрөгийн бүртгэлтэй газрыг тус тус шилжүүлсэн байна.
2. Тайлант онд хуримтлагдсан үр дүн данс нийт 3,072.2 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Үүнээс 3,230.4 сая төгрөг нь тайлант хугацааны үр дүн, -158.2 сая төгрөг нь 16 байгууллагын бодлогын өөрчлөлт, алдааны залруулга байна.
3. Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл 42.1 сая төгрөг нь 5 байгууллагын хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдлээр өөрчлөгдсөн байна.

7.5.10 Орлогын данс

Орлого, үр дүнгийн нэгтгэсэн тайлангийн үндсэн үйл ажиллагааны орлогод нийт 424.0 сая, /сум хөгжүүлэх сангийн орлого 19.3 сая, “Цөм сүргийн үржлийн төв” ОНӨҮГ-ын өөрийн орлого 22.0 сая, ГХБХБГ-ын орлого 13.5 сая, ахмадын хорооны орлого 0.7 сая, аймгийн БТСГ-ын орлого 10.5 сая, Энхтусдэм ӨЭМТ-ийн орлого 358.0 сая/ туслах үйл ажиллагааны орлогод нийт 188.1 сая /сум хөгжүүлэх сангийн орлого 4.0 сая, авто замын сан болон АЗДТГ-ын өөрийн орлого 51.7 сая, өрхийн эрүүл мэндийн төвийн орлого 71.6 сая, ахмадын хорооны орлого 4.1 сая, байгууллагуудын ахмадын сангийн орлого 56.7 сая/ төгрөгийг тус тус тайлагнасан байна.

Өмнөх оны гүйцэтгэлтэй харьцуулахад үндсэн үйл ажиллагааны орлого 361.7 сая төгрөг буюу 78 хувиар, туслах үйл ажиллагааны орлого 214.9 сая төгрөгөөр буюу 68.5 хувиар тус тус өссөн байна.

Мөнгөн гүйлгээний нэгтгэсэн тайлангийн үндсэн үйл ажиллагааны орлогод нийт 820.5 сая, /сум хөгжүүлэх сангийн орлого 371.7 сая, "Цөм сүргийн үржлийн төв "ОНӨҮГ-ын өөрийн орлого 26.3 сая, ГХБХБГ-ын орлого 13.5 сая, ахмадын хорооны орлого 0.7 сая, аймгийн БТСГ-ын орлого 10.5 сая, Энхтүсдэм ӨЭМТ-ийн орлого 358.0 сая, Тохижилт-Сүмбэр" ОНӨААТҮГ-ын орлого 39.8 сая/, туслах үйл ажиллагааны орлогод нийт 528.5 сая /сум хөгжүүлэх сангийн орлого 14.4 сая, авто замын сан болон АЗДТГ-ын өөрийн орлого 51.7 сая, өрхийн эрүүл мэндийн төвийн орлого 71.6 сая, ахмадын хорооны орлого 4.1 сая, Тохижилт-Сүмбэр" ОНӨААТҮГ-ын орлого 28.0 сая, ГХБХБГ-ын орлого 302.0 сая, байгууллагуудын ахмадын сангийн орлого 56.7 сая/ төгрөгийг тус тус тайлагнасан байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Орлогын данстай холбоотой материаллаг нийт 289.1 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрч 139.5 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлийг залруулж, 149.6 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өглөө. Үүнд:

- Залруулсан 139.5 сая төгрөг. Орлогыг ангилал зөрүүтэй бүртгэсэн /Аймгийн ОНӨГ-24.4 сая, Сүмбэр сумын ТТЗ-23.8 сая, ЗДТГ-39.4 сая, ӨЭМТ-25.8 сая, Баянтал сумын 4 дүгээр сургууль 26.1 сая/,
- Зөвлөмж 149.6 сая төгрөг. Татварын орлогыг орлогын нэр төрлөөр биелүүлээгүй./Сүмбэр сумын ТТЗ -122.3 сая, Баянтал сумын ТТЗ-27.3 сая/

7.5.11 Зардлын данс

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн үйл ажиллагааны зардал 25,418.9 сая төгрөг, өмнөх онтой харьцуулахад үйл ажиллагааны зардал 2,281.5 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Зардлын данстай холбоотой нийт 462.8 сая төгрөгийн зөрчил илэрлээ. Энэ нь Засгийн газрын 43 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлээгүй, зардлыг ангилал зөрүүтэй бүртгэсэн, холбогдох эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэргүй хөрөнгө зарцуулсан зөрчлүүд байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Зарлагын данстай холбоотой материаллаг нийт 462.8 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрч 334.6 сая төгрөгийн алдаа зөрчлийг залруулж, 66.8 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага өгч, 61.4 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өглөө. Үүнд:

- "Ус-Ду" ОНӨААТҮГ нь зардлыг ангилал зөрүүтэй бүртгэснээс 334.6 сая төгрөгийг залруулсан
- Засгийн газрын 43 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй 66.8 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага өгсөн. Үүнд: АИТХ-29.2 сая, АЗДТГ-12.7 сая, Сүмбэр сумын ЗДТГ-24.9 сая
- Эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэргүй төсвийн бүлэгт хооронд шилжүүлж зарцуулсан 61.4 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өгсөн. Үүнд: Ус-Ду ОНӨААТҮГ-26.6 сая, ГХЗХГ-34,8 сая

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Орон нутгийн төсвийн орлого бүрдүүлэлт

Аймгийн ИТХ-ын 2021 оны 05, Сүмбэр сумын ИТХ-ын 2021 оны 03, Шивээговь сумын ИТХ-ын 04, Баянтал сумын ИТХ-ын 08 дугаар тогтоолоор тайлант онд 6.641.1 сая төгрөгийн татварын болон татварын бус орлого орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэхээр батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 9,992.4 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 150.5 хувиар биелүүлсэн байна.

Хүснэгт 13. Төвлөрүүлэх орлого

/сая төгрөг/

Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал, болон тэдгээртэй адилтгах орлого	3,780.0	4,817.5	1,037.5	27.4
Үйл ажиллагааны орлого	82.1	190.0	107.9	131.4
Хөрөнгийн орлого	211.5	279.6	68.1	32.2
Хөрөнгө борлуулсны орлогын албан татвар	45.5	223.4	177.9	391.0
Шууд бус орлого	205.2	147.3	-57.9	-28.2
Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-174.4	-174.4	0.0	0.0
Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	440.0	536.8	96.8	22.0
Бууны албан татвар	5.0	4.6	-0.4	-7.2
Авто тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	120.0	112.1	-7.9	-6.6
Малд ногдуулах албан татвар		83.3	83.3	0.0
Улсын тэмдэгтийн хураамж	141.1	248.7	107.6	76.2
Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	24.0	28.0	4.0	16.5
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	119.0	143.9	24.9	21.0
Газрын төлбөр	350.0	366.1	16.1	4.6
Дуудлага худалдаа	268.0	1,094.9	826.9	308.5
Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	0.0	5.3	5.3	0.0
Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	400.0	682.7	282.7	70.7
Хүү торгуулийн орлого	564.0	1,152.2	588.2	104.3
Түрээсийн орлого	60.0	50.3	-9.7	-16.1
Нийт дүн	6,641.1	9,992.4	3,351.3	50.5

Тайлант оны орлогын төлөвлөгөө нийт дүнгээрээ 50.5 хувиар давж биелсэн боловч орлогын нэр төрлөөрөө 12 нэр, төрлийн орлого нийт 3.338.5 сая төгрөгөөр давж, 4 орлогын төлөвлөгөө нийт 75.8 сая төгрөгөөр тасарсан, төлөвлөгөөгүй 2 орлого 88.6 сая төгрөгөөр биелсэн байна.

Давсан орлого нь дараах орлогууд байна. Үүнд:

- Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал, болон тэдгээртэй адилтгах орлого 1,037.5 сая
- Үйл ажиллагааны орлого 107.9 сая
- Хөрөнгийн орлого 68.1 сая

- хөрөнгө борлуулсны орлогын албан татвар 177.9 сая,
- Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар 96.8 сая,
- улсын тэмдэгтийн хураамж 107.6 сая,
- түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр 4.0 сая,
- хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийн орлого 24.9 сая,
- газрын төлбөр 16.1 сая,
- дуудлага худалдааны орлого 826.9 сая,
- ус рашааны нөөц ашигласны төлбөр 282.6 сая,
- хүү, торгуулийн орлого 588.2 сая төгрөгөөр тус тус давсан байна.

Харин тасарсан орлого нь 75.8 сая төгрөгийн дараах орлогууд байна Үүнд:

- шууд бус орлого 57.9 сая
- Авто тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар 7.9
- бууны албан татвар 0.4 сая,
- түрээсийн орлого 9.6 сая төгрөгөөр тус тус тасарсан байна.

Төсвийн төлөвлөлт

Аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны төсвийн төсөлд орон нутгийн төсвийн зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 11,854.5 сая төгрөгөөр, нийт зарлагыг 11,854.5 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Сангийн яам Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 4,982.3 сая төгрөгөөр бууруулж, 6,872.2 сая төгрөгөөр баталсан байна.

Энэ нь Төсвийн төслөөс аймгийн 13 байгууллагын төсвийг 3,440.2 сая, сумын 10 байгууллагын төсвийг 1,217.4 сая, аймгийн 3 сангийн төсвийг 75.0 сая, 13 тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагын тогтмол зардлыг 249.7 сая, нийт 4,982.3 сая төгрөгөөр бууруулж баталсан байна.

УИХ-аар батлагдсан Төсвийн тухай хуулиар орон нутгийн 2021 оны төсвийн нийт зарлагыг 16,924.0 сая төгрөгөөр баталсан. Үүнд:

- Төсвийн суурь зарлагыг 6,872.2 сая
- Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн зарлага 8,538.2 сая,
- ОНХС-ийн зарлага 1,513.6 сая

Аймгийн 2021 оны төсвийг аймгийн ИТХТ-ийн 2020.12.04-ний өдрийн 03, Сүмбэр сумын ИТХ-ын 2020.12.17-ны 07, Шивээговь сумын 2020.12.18-ны 09, Баянтал сумын 2020.12.21-ний 10 дугаар тус тус тогтоолоор суурь зарлагыг 7,255.2 сая, тусгай зориулалтын шилжүүлгийн зарлагыг 8,538.2 сая, Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтын зарлагыг 1,188.6 сая, аймаг, сумдын ОНХС-гийн зарлагыг 1,895.4 сая, сумдын СХС-гийн зарлагыг 355.7 сая нийт 19,233.1 сая төгрөгөөр баталсан бөгөөд УИХ-аас баталсан төсвийг 2,309.1 сая төгрөгөөр нэмж баталсан байна.

Төсвийн тодотголоор Аймгийн ИТХТ-ийн 2021.07.23-ний өдрийн 05, Сүмбэр сумын ИТХ-ын 2021.08.13-ны 03, Шивээговь сумын 2021.08.10-ны 04, Баянтал сумын 2021.07.30-ны 08 дугаар тус тус тогтоолоор суурь зарлагыг 357.6 сая, тусгай зориулалтын шилжүүлгийн зарлагыг 347.7 сая, Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтын зарлагыг 755.1 сая, аймаг, сумдын ОНХС-гийн зарлагыг 377.2 сая, сумдын СХС-